

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

**RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE**

SĀPJU ASOCIĒTIE ERGONOMISKIE FAKTORI LATVIJAS NODARBINĀTAJIEM

Darja Kaļuzņaja, Žanna Martinsone, Jeļena Reste, Ivars Vanadziņš
Rīgas Stradiņa universitāte
darja.kaluznaja@rsu.lv

Aktualitāte un izmantotās metodes

Starptautiskā sāpju izpētes asociācija definē sāpes kā subjektīvas sajūtas, kas saistītas ar faktisku vai potenciālu audu bojājumu (1).

Sāpes var ietekmēt darbinieku darba produktivitāti, veicināt prombūtni slimības dēļ un smagos gadījumos izraisīt invaliditāti (2).

- **Pētījuma mērķis** bija analizēt Latvijas nodarbināto izredzes piedzīvot dažādas lokalizācijas sāpes atkarībā no darba ekspozīcijas tādiem ergonomiskiem faktoriem kā darbs piespiedu pozā, smagu priekšmetu nešana vai celšana, vienvēidīgu kustību veikšana ar rokām, darbs ar datoru un darbs ar aprīkojumu.
- **Datu analīze:** IBM SPSS Statistics 26, multinominālās loģistiskās regresijas metode.

Pētījuma “**Darba apstākļi un riski Latvijā 2017–2018**” kvantitatīvo aptauju dati (n=2446), kas bija iegūti nodarbināto datorizētās tiešās intervijas veidā.

Atkarīgais faktors: *Vai Jums pēdējā gada laikā ir bijušas sāpes, kas ilgākas par 3 dienām?*

Sāpju lokalizācija: muguras lejasdaļa, spranda, rokas, kājas, galvassāpes - **Ir/ Nav**

Neatkarīgais mainīgais: *Cik lielā mērā Jūs esat pakļauts sekojošiem darba vides riska faktoriem?*

Ergonomiskie faktori: (1) Darbs piespiedu pozā, (2) smagu priekšmetu nešana vai celšana, (3) vienvēidīgu kustību veikšana ar rokām, (4) darbs ar datoru, (5) darbs ar aprīkojumu

Nav pakļauts: 0-25%	Pakļauts daļu dienas: 25-50%	Pakļauts visu dienu: 75-100%
Gandrīz nekad Nekad	~ 25% no visa laika ~ 50% no visa laika	~ 75% no visa laika Gandrīz visu laiku Visu laiku

Rezultāti

Faktora ekspozīcija, %		Muguras lejas daļa OR, 95% CI		Spranda OR, 95% CI		Rokas OR, 95% CI		Kājas OR, 95% CI		Galvassāpes OR, 95% CI	
Darbs piespiedu pozā ^a	Visa diena	1,31	0,92-1,87	1,08	0,63-1,84	0,52*	0,31-0,89	1,28	0,79-2,08	1,31	0,8-2,14
	Daļa dienas	1,23	0,85-1,78	0,89	0,49-1,62	0,73	0,41-1,28	1,1	0,66-1,83	1,01	0,58-1,74
Smagu priekšmetu nešana ^a	Visa diena	2,22***	1,52-3,23	1,51	0,86-2,65	2,42**	1,42-4,12	1,77*	1,03-3,02	1,64	0,95-2,84
	Daļa dienas	1,39*	1,03-1,87	1,07	0,68-1,69	1,45	0,92-2,30	1,07	0,70-1,63	0,73	0,46-1,17
Vienveidīgas kustības ^a	Visa diena	1,24	0,89-1,74	2,47***	1,46-4,16	4,13***	2,36-7,23	0,98	0,61-1,57	1,44	0,90-2,31
	Daļa dienas	1,01	0,74-1,40	1,41	0,82-2,41	1,86*	1,07-3,24	0,78	0,50-1,24	0,95	0,59-1,55
Darbs ar datoru ^a	Visa diena	1,0	0,75-1,36	1,13	0,74-1,74	0,62*	0,38-1,00	0,75	0,49-1,15	1,64*	1,09-2,49
	Daļa dienas	0,8	0,56-1,15	0,89	0,51-1,57	0,5*	0,27-0,94	1,03	0,65-1,65	1,83*	1,13-2,96
Darbs ar aprīkojumu ^a	Visa diena	1,51	0,98-2,32	1,15	0,6-2,24	1,31	0,72-2,40	0,57	0,26-1,25	0,89	0,43-1,85
	Daļa dienas	1,31	0,85-2,02	0,74	0,33-1,67	1,57	0,88-2,82	0,81	0,41-1,61	0,42	0,15-1,18

^a Reference: nav pakļauts ergonomiskajam faktoram darba dienas laikā (0-25%)

Nodarbināto populācijas raksturojums:

Vecums 42.8 ± 12.5

vīrieši : sievietes
44%:56%

Izjūta sāpes vismaz vienā ķermeņa vietā
27.7% (678 no 2446)

Lokalizācija

Muguras lejasdaļā 14,3%

Sprandā 5,7%

Rokās 5,6%

Kājās 6,3%

Galvassāpes 6,5%

Sāpju intensitāte

Vājas - 1,9%

Vidēji stipras -13,0%

Stipras - 12,5%

Secinājumi

- Darbinieki, kuri ir pakļauti ergonomiskiem faktoriem visas dienas laikā ir lielākas izredzes piedzīvot dažādas lokalizācijas sāpes, nekā darbiniekiem, kuri bija pakļauti šiem faktoriem daļu no darba dienas vai nebija pakļauti tiem.
- Darbiniekiem, kuri bija pakļauti ergonomiskiem faktoriem daļu no darba dienas, bija līdzīgas izredzes piedzīvot dažādas lokalizācijas sāpes, kā darbiniekiem, kuri vispār nebija pakļauti ergonomiskiem faktoriem.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Paldies par uzmanību!